

P5 Seksueel geweld

Wat doen andere universiteiten om seksuele misstanden te voorkomen?

P8 Diversiteit

“Hier mag ik kritisch zijn én kan ik zeggen wat ik vind”

P6-7 Prediabetes

Pleidooi
voor vroege
screening

“Mensen in het voorstadium van diabetes lopen al flinke orgaanschade op”

SPLINTERS

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek.

Naam uit 1614 krijgt update

Godgeleerdheid – dat klinkt veel mensen ouderwets in de oren. Dat vond men in Groningen ook, waar de faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap

pen van naam is veranderd. Het is nu de Faculty of Religion, Culture and Society. In het Engels ja – tot ongenoegen van sommigen, blijkens de reacties op het artikel van zusterblad *UKrant*. “Wat is er mis met ‘Religie, Cultuur en Maatschappij?’”, klinkt het daar. De reden voor de naamsverandering? “Er is een gat ontstaan tussen ons imago en wat we daadwerkelijk doen en aanbieden”, zegt decaan Mladen Popović. “De naam godgeleerdheid stamt uit 1614, het jaar dat de universiteit werd opgericht. Het was een van de eerste vier faculteiten (in Groningen, red.), en studenten uit die tijd werden opgeleid tot predikant.” De universiteit volgde toen nog de protestantse leer. Daar kwam een einde aan in 1876 toen het de openbare Rijksuniversiteit Groningen werd. De faculteit levert ook al lang geen predikanten meer af. Tegenwoordig houden hun studenten zich bezig met vragen als: hoe ontstaan religies, welk effect hebben ze op mensen en samenlevingen en welke rol speelt religie in verschillende culturen en conflicten. Toch blijft het oude imago aan hen kleven. “Ik hoor van collega’s dat ze vaak verbaasde reacties krijgen als ze vertellen wat ze doen”, zegt Popović. Met de nieuwe naam hoopt hij dat dat voorbij is.

‘Vastklikken’ studieschuld bespaart geld

Jarenlang was de rente op studieschulden nul procent, maar vanaf komend kalenderjaar gaat deze stijgen. Voor meerdere studenten aanleiding om de regels van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) eens onder de loep

Heb jij deze truc toegepast? Laat het ons weten!

Stuur een mailtje naar d.vaandel@maastrichtuniversity.nl

te nemen. Verschillende van hen ontdekten een trucje dat flink wat geld kan besparen, en inmiddels veelvuldig door studenten wordt gedeeld op sociale media. Als je afstudeert, wordt de rente op je studieschuld namelijk vijf jaar vastgezet op het percentage dat op 1 januari van het volgende jaar ingaat. Op 1 januari 2023 is dat 0,46 procent. Deskundigen verwachten dat dit percentage in de komende jaren echter behoorlijk gaat oplopen, waardoor studenten die in 2023 of later afstuderen flink meer rente betalen. De truc: zet je studiefinanciering dit jaar één maand stop. In dat geval splitst DUO je schuld op in twee delen. De rente op je tot nu toe opgebouwde studieschuld wordt dan voor vijf jaar ‘vastgeklit’ op het relatief lage percentage van 0,46 procent. Met name voor studenten die op dit moment al een aardige schuld hebben, is dat aantrekkelijk: zusterblad *Delta* en *NOS* op 3 berekenden dat zij op deze manier mogelijk duizenden euros aan rente besparen. DUO bevestigde tegenover de *NOS* dat deze truc inderdaad “kan en mag”, al wijst de instantie ook op de risico’s. “Iemand moet dan echt alles stopzetten. Naast een maand studiefinanciering, mis je ook een maand het studentenreisproduct, dat je zelf moet stopzetten bij een automaat. Dat zou al meer kunnen kosten dan het voordeel dat dit eventueel oplevert.”

De paddenstoelen zien groeien

Wie nu een boswandeling maakt, komt een grote variatie aan paddenstoelen tegen – van stinkzwammen tot eekhoornjeshoed. Veel mensen stoppen even om een foto te maken, maar Tim Wijgerde, onderzoeker bij Wageningen University & Research (WUR), gaat

een stapje verder. Drie jaar lang stopte hij honderden uren in een YouTube-filmpje waarin hij (in het Engels) alles vertelt over de paddenstoelen in het Horsterwold in de Flevopolder, waar veel verschillende soorten groeien. Ter illustratie maakte hij verschillende *timelapses* waarin je de zwammen uit de grond kunt zien schieten. Het idee kreeg hij enkele jaren geleden toen hij een *timelapse* van koraal zag op YouTube – Wijgerde is van huis uit marien bioloog. “alles wat vliegt, kruip of krielt” is een hobby. “Hé, dacht ik, dat is leuk. Als ik

foto’s in series maak, kan ik video’s van processen maken”, vertelt hij aan zusterblad *Resource*. Na veel lezen en googlen maakt hij filmpjes van professionele kwaliteit, maar het blijft iets voor ernstige volgers Wijgerde, die ook kortere vlogs (videodagboeken) maakt. “Plezier is het hoofddoel. Als wetenschapper zit je veel binnen. Het filmen verschaft me de prikkel de natuur in te gaan en vast te leggen wat ik zie. Later maak ik daar dan thuis een filmpje van. Die combinatie van creativiteit en buiten zijn, vind ik erg leuk.”

Kunnen we voortaan korter vergaderen?

Kunnen we voortaan wat korter vergaderen? Eh, ja, dat zou moeten kunnen, zei ik optimistisch een paar weken geleden tegen mijn collega. Ze had gelijk, de redactievergaderingen op de maandagochtend leken steeds verder uit te dijen. Nooit meer waren we rond 11.00 uur klaar. Behalve dan die keer dat de voorzitter, ik dus, vroeg naar een andere afspraak moest. Afgelopen maandag bereikten we een nieuw record, of voor wie het anders ziet: een nieuw dieptepunt. We begonnen om klokslag 9.30 uur om pas drie uur later ‘aan het werk’ te gaan. Aan het werk ja, want vergaderen valt in onze ogen in een andere categorie. Ik weet zo snel niet welke. Maar werken doe je als je interviewt, afspraken maakt, op onderzoek

uitgaat, artikelen schrijft of stukken redigeert.

Het langere vergaderen (we waren nooit echt snel) is een post-coronakwaal. Nu iedereen meer thuis werkt is een snel, niet aangekondigd overleg tussendoor met de hele redactie bijna niet meer mogelijk. En dus stapelen de agendapunten zich gaande de week op. Neem het eerstejaarsnummer dat we meteen na Nieuwjaar uitbrengen. Hierin staan, de naam zegt het al, de eerstejaars centraal: voldoet de studie aan je verwachtingen? Hoe zijn de eerste blokken verlopen? Bevalt de kamer? Heb je vrienden gemaakt? Enzovoort, enzovoort. Er zijn veertien studenten tijdens de INKOM geïnterviewd, die krijgen begin december een telefoontje voor

een vervolginterview, klonk het maandag. De taken zijn verdeeld. Een ander onderwerp: de junior-journalist die we vanaf 2023 voorlopig ieder voorjaar gaan werven. Het gaat om een pasafgestudeerde master of bachelor die zich wil onderdompelen in de journalistiek. De nieuweling moet tweetalig zijn, klonk het, dus met kennis van het Nederlands en Engels. Maar wat als het gaat om een buitenlandse student die het Nederlands nog niet helemaal in de vingers heeft? Kunnen we dan geen talencursus aanbieden? En waarom

redactioneel

start de junior pas in augustus? Kan dat niet eerder? Nou, het is handig als de junior in zijn of haar eerste weken kan deelnemen aan onze summerschool, dat is een intensieve inleiding in journalistiek schrijven. En uiteraard werden alle artikelen en columns van de afgelopen week besproken. Terugkerend fenomeen: mild gemopper over de onvermijdelijke taal- en tikfouten en rare formuleringen. Op de site kunnen we ze gelukkig aanpassen. Nu maar hopen dat de papieren *Observant* na lezing in de papierbak verdwijnt zodat de foutjes niet overal worden bewaard. Wij bewaren ze zelf wel, voor de eeuwigheid, zodat later iemand kan zien dat we ook anno 2022 niet foutloos schreven. Iets wat helaas waarschijnlijk nooit gaat veranderen.

Riki Janssen

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van *Observant* over de belevenissen op de redactie.

“We willen studenten laten zien dat de universiteit er voor hen is” Campagne studentenwelzijn: QR-codes op toiletten en info via sociale media

Deze en volgende week worden ze op vrijwel alle toiletdeuren in UM-gebouwen geplakt: stickers met een QR-code die verwijst naar een overzicht van hulpvoorzieningen die de universiteit aanbiedt. ‘Are you okay?’, prijkt er in grote letters boven. De actie is onderdeel van een nieuwe campagne rondom studentenwelzijn, gecoördineerd door het Studenten Service Centrum (SSC).

Middelpunt van de campagne is een *infographic* die studenten aan de hand van een aantal vragen naar de plek leidt waar ze de juiste ondersteuning kunnen vinden. Deze afbeelding verschijnt komende tijd op posters in UM-gebouwen en wordt via sociale media verspreid. Via de QR-code kunnen studenten een interactieve versie downloaden, met linkjes die naar contactgegevens van en informatie over de desbetreffende persoon of instantie wijzen. “Met deze campagne willen we studenten laten zien: de universiteit is er voor je als je hulp nodig hebt”, vertelt Paul Pinxten, communicatiemedewerker bij het SSC. “Het initiatief om hulp te zoeken ligt nog steeds bij de studenten zelf, maar zo proberen we de drempel te verlagen.” Daarnaast zet het alle voorzieningen op een rij. “Dat is ook wel nodig. De website van de UM is niet altijd even overzichtelijk of gebruiksvriendelijk voor hulpzoekende studenten. Bovendien zijn er verspreid over de hele universiteit ruim tweehonderd mensen werkzaam op het gebied van studentenwelzijn – van studieadviseur tot *helpdesk*medewerker of psycholoog. Als iedereen op eigen houtje studenten pro-

Foto: Joey Roberts

beert te bereiken, zien deze door de bomen het bos niet meer. De *infographic* moet één herkenbaar beeld vormen.” Het idee om de QR-codes op de binnenkant van toilethokjes te plaatsen, is overgenomen van een initiatief van twee studentraadsleden van de faculteit Arts and Social Sciences (FASoS), Helena Sanvicente en Maaikje van Uum. Zij ontwikkelden vorig collegejaar een QR-code die slachtoffers van ongewenst gedrag, zoals seksuele intimidatie of racisme, verder moet helpen. “Het toilet is een plek waar je de QR-

code ongezien kunt scannen, zodat je aan niemand hoeft uit te leggen waarom je dat deed, en bovendien een plek waar mensen heen kunnen gaan nadat ze iets vervelends hebben meegemaakt”, vertelden ze afgelopen voorjaar aan *Observant*. In de aangepaste versie van het SSC – die het FASoS-project vervangt en naar de hele universiteit uitbreidt – komt niet alleen ongewenst gedrag, maar “eigenlijk alles dat met welzijn te maken heeft” aan bod, aldus Pinxten. Zo staan ook onderwerpen als (mentale) gezondheid,

persoonlijke en academische ontwikkeling en financiën in de *infographic*. “Waarbij we elk jaar zullen evalueren of er nog informatie ontbreekt.”

Dennis Vaandel

Komende week is er nog meer aandacht voor studentenwelzijn aan de UM: de *Wellbeing Movement* organiseert van 14 t/m 18 november de jaarlijkse *Wellbeing Week*, met onder meer lezingen en workshops.

Nieuwe impuls voor Summer School

De Maastricht Summer School (MSS) wordt na jaren van teleurstellende cijfers, deels te wijten aan corona, in 2023 nieuw leven ingeblazen. Zo zijn er komend jaar onder meer cursussen in Venlo en Brussel, komt er een certificaat in plaats van studiepunten en is er meer aandacht voor het sociale gedeelte van het verblijf in een andere stad.

Afgelopen zomer kwamen er 132 studenten voor achttien cursussen bij de Summer School – een wisselend aanbod van cursussen in de maanden juli en augustus. In 2015 waren er nog ruim driehonderd cursisten en 31 programma’s. “Hoewel het eerste coronajaar nog redelijk goed draaide omdat alles online

moest en mensen het leuk vonden dat ze iets konden doen in de zomer, was de animo in het tweede jaar heel slecht”, zegt Raimond Coumans, hoofd van Maastricht Summer School. “Iedereen was het moe om achter de laptop te zitten.” Het resultaat in 2021: 94 mensen voor acht cursussen. De MSS kakte tijdens corona een beetje in. Coumans: “Dus wat werd het? Of we stoppen ermee of we geven het de aandacht die het verdient.” Zo is er onlangs iemand aangenomen die studenten en nieuwe cursussen gaat werven. Die programma’s zijn onder meer te vinden op de universiteit zelf, zegt Coumans. “Er zijn verschillende faculteiten, bijvoorbeeld SBE en FASoS, die in de zomer iets aanbieden.”

De nieuwe collega moet hen ervan overtuigen om dat via de Summer School te doen. Waarom dat slim is? “Wij hebben bijvoorbeeld accounts op online forums en platformen. Daarnaast hoeven docenten zelf verder niets te regelen met aanmeldingen et cetera.” Tot dusverre staan er al 26 cursussen vast voor komend jaar, zegt educatiemedewerker Bruna Calado. Een deel daarvan is *on campus* en een deel online. “Maar niet hybride”, benadrukt ze. Nieuw komend jaar zijn drie cursussen in Venlo. “Een daarvan gaat over de gezondheid van de planeet. Het nieuwe programma in Brussel gaat over de economische aspecten van digitalisering.” Verder krijgen cursisten vanaf komend jaar

een certificaat in plaats van studiepunten voor de cursussen die gericht zijn op professionals. Daarmee hoopt men ook niet-studenten aan te trekken. Ook wil het MSS komend jaar meer tijd en energie steken in een algemeen sociaal programma, zegt Coumans. “Natuurlijk is het belangrijk dat cursisten wat leren, maar zo’n zomercursus in een andere stad of zelfs een ander land moet ook een leuke ervaring zijn.” Waar je dan aan moet denken? “Bijvoorbeeld een picknick met zijn allen in het park.” Wat daar nog bij gaat komen; dat is ook een klusje voor de nieuwe collega, zegt hij.

Yuri Meessen

Echter alsnog letterlijk dubbel!

Kleine taalergernissen, wie kent ze niet? Waar komt bijvoorbeeld in hemelsnaam vandaan dat bijna geen student meer weet waar ‘echter’ in een zin thuishoort. Inmiddels raken ook sommige collega’s geïnfecteerd. Wat al een tijdje langer figureert in morsig taalgebruik: ‘Ik heb er een dubbel gevoel bij’. Neen, juist niet dubbel (= x 2) bedoelen ze dan

meestal, maar: ambivalent. Maar liefst vier lettergrepen, is ook lastig hoor. ‘Alsnoeg’, is er ook

zo eentje. ‘Ik kende de stof niet maar haalde alsnog een 10’. Fout. Probeer toch of niettemin. Hoog in de top van het taal fouten festival treffen we ‘letterlijk’ aan. In mijn voetbaljaren speelde ik eens tegen een club uit een achterbuurt (da’s de foute term voor krachtwijk) en sprak mijn trainer in de rust de onsterfelijke woorden: ‘jullie hebben de broek vol stront. Nou’, voegde hij ter geruststelling toe, ‘letterlijk dan he’. Ja, dat hielp echt. Tegenwoordig wordt letterlijk nogal eens ingezet om iets te beklemtonen. Klopt evenmin. Ik laat het kennelijk onuitroeibare ‘hun’-virus (hun doen, hun zeggen) – besmettelijker nog dan corona, zo lijkt het - nog onbesproken. Over ergernissen gesproken. Ik ben van de school (*old skool?*) die hecht aan correct Nederlands. Vreselijk ouderwets

volgens mijn kinderen. Ik ben echter geen anachronisme. Geloof ik. Ik ga mee met mijn tijd en strooi geregeld met Engelse termen in mijn teksten. Chill toch? Of is het laf opportunisme om in het gevecht te komen bij studenten? Kan ook. Ik ben daar heel dubbel, herstel: ambivalent, in. Ik acht academische studenten hoog. Mijn collega’s staan eveneens hoog in mijn achting. Precies daarom stel ik hoge eisen aan hun beider taalvaardigheid. Niet trappen in die valkuilen van hierboven dus. Maak de schoolmeester in mij niet wakker! Ik ken geen genade. U bent niettemin gewaarschuwd. Letterlijk. Toch? Een en gewaarschuwd mens telt voor twee. Dubbel dus. Sander Jansen, universitair hoofddocent aan de rechtenfaculteit

column

“Ik heb geluk, mijn ouders kunnen die hoge huur betalen”

Foto: Ellen Oosterhof

Milica Mijajlović (21 jaar) uit Podgorica in Montenegro, masterstudent Globalisation and Law, betaalt 1650 euro per maand voor een appartement van ongeveer 60 m2 in de binnenstad van Maastricht.

Het is een hoop geld, erkent Milica Mijajlović, terwijl ze een kopje Nespresso klaarziet. Geen van haar vrienden betaalt méér. “Ik heb het er graag voor over, je hoort zoveel akelige verhalen over verhuurders. Ik woon hier sinds 2019, toen ik aan mijn bachelor European Law School begon, en voel me op mijn gemak.” Ze lacht: “Ik heb geluk, mijn ouders kunnen het betalen. Voor een student van buiten de Europese Unie

is studeren in Maastricht sowieso kostbaar vanwege het hoge collegegeld: 15.800 euro dit jaar.” Ze woont op de tweede verdieping van een statig pand dat van alle gemakken is voorzien: een bad in de hoek van de woonkamer, inloopdouche, een vaatwasser, oven, wasmachine, droger, en een aparte slaapkamer net onder het dak met twee grote ramen. Het is heerlijk als het regent, vertelt ze, “dan val ik

zo in slaap”. Ze ligt dan naast een grote berg met pluchen beesten. “Ik verzamel ze, ben er dol op.”

Uitverkoop

Aan het voeteneinde staat een goed gevuld kledingrek met onder andere een paar feestjurken. Ze draagt ze nauwelijks nog. “Mijn smaak is veranderd de afgelopen jaren. Ik kies niet meer voor extravagant. En ook mijn

koopgedrag heb ik aangepast. Vroeger ging ik shoppen als de nieuwe collectie binnen was of wanneer de uitverkoop begon. Nu koop ik alleen iets als ik zeker weet dat ik het zal dragen. En bijna altijd vintage, dat is vaak origineel en duurzaam.

“In Montenegro is je uiterlijk heel belangrijk, het is deel van onze cultuur. Twee keer per week naar de kapper, een keer in de veertien dagen naar de nagelstudio, kiezen voor de ‘juiste’ merken. Mensen lenen geld om kleding en de nieuwste iPhone te kopen. Mijn moeder, die producent is bij het nationale theater in Podgorica, is een shop-aholic, zij is altijd bijzonder goed gekleed, het is deel van haar persoonlijkheid. Zij vindt mijn huidige stijl gewoontjes, maar toen ik onlangs met haar in Amsterdam was en ze al die jongeren zag, gingen haar ogen open: ‘Jij lijkt nog extravagant ten opzichte van hen.’”

Pesten

Nee, ze heeft haar appartement niet opgegruimd, dit is hoe het is. Overal in de woonkamer-keuken liggen en staan boeken en papieren. “Ik was altijd al geïnteresseerd in lezen, in studeren, ik wilde altijd al graag nieuwe dingen leren. In Montenegro werd ik gepest. Ik was anders, mijn klasgenoten vonden het raar dat ik een vak als geschiedenis boeiend vond.” Het niveau van haar openbare gymnasium was onder de maat. Vroeger werden alleen de allerbesten toegelaten, legt ze uit, nu zijn de goede connecties van de ouders doorslaggevend. “Er is veel corruptie, dat haalt het niveau naar beneden.”

Tas van 5000 euro

Op haar veertiende vertrok ze daarom geheel uit vrije wil naar een Zwitserse kostschool. Een cultuurschok. “Op mijn oude school was er geen verwarming, geen airco, maar wel ratten. In Zwitserland kwam ik terecht tussen de ‘filthy rich’, scholieren uit voornamelijk Rusland, Duitsland, China. Inmiddels is de school internationaler. Mijn familie heeft het goed, maar hier liepen jongeren rond met tasje van vijfduizend euro. De jongens werden iedere dag geschoren en in pak verwacht aan het ontbijt, de meisjes in rok met blazer of een nette jurk. Spijkerbroeken waren uit den boze, net als sneakers.” Ze vond het er heerlijk, had geen heimwee en studeerde naar hartelust.

Nederlands vlees

Ze staat op om haar verzameling kruidenpotjes te laten zien. Ze kookt graag en vaak op haar kookeiland. “Ik kon nog geen ei koken op mijn achttiende. Toen ik nog bij mijn moeder woonde - mijn ouders zijn gescheiden, mijn vader is manager van een bouwbedrijf - aten we iedere dag buiten de deur. Dat is bij ons goedkoper als je met zijn tweetjes bent. Ik heb mijn moeder een aantal keren gevraagd om mij te leren koken, maar dat gebeurde niet. ‘Ga maar in een restaurant eten’, zei ze uiteindelijk. Dat wil ik niet, dat is niet leuk in je eentje. Dus ik heb mezelf koken geleerd, met online-recepten. Ik maak vaak vis met groente. Het vlees in Nederland vind ik niet lekker, het is niet vers, dat vinden veel mensen uit ex-Joegoslavië. Op dit moment maak ik veel soepen. Makkelijk en lekker.” Tijdens corona, ze had heimwee, vroeg ze haar ouders om een Montenegrijns kookboek. “Ik heb er nog niet uit gekookt. Het eten is niet zo gezond, veel vlees en olie. Het is meer voor de winter.”

Riki Janssen

In deze serie vertellen studenten over hun kamer en zichzelf

Wat doen andere Nederlandse universiteiten aan preventie en hulp aan slachtoffers van seksueel geweld?

“We zijn de enige faculteit in Nederland met een verplichte workshop over consent”

Het thema seksueel geweld ligt onder het vergrootglas sinds studentengroep Feminists of Maastricht (FOM) op Instagram de Universiteit Maastricht beschuldigt van het “verdedigen van verkrachters en aanranders”. Hun eis: de UM moet meer doen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Valt er iets te leren van andere universiteiten in Nederland? Wat doen zij?

Nieuwe studenten aan het International Institute of Social Studies van de Erasmus Universiteit Rotterdam startten afgelopen september met een serie verplichte workshops over *consent*. “Wij zijn de enige faculteit waar deze verplicht en onderdeel van het curriculum zijn”, reageerde studentendecaan Martin Blok in *Erasmus Magazine*. De trainingen zijn bedoeld om ongewenst gedrag tegen te gaan. Ook ondertekenen de eerstejaars een *Declaration for a Safe and Inclusive ISS*. Daarop staan afspraken als ‘werken aan een *safe space* waar we kwetsbaar, eerlijk en open met elkaar kunnen zijn’ en ‘je onthouden van pesterijen, discriminatie of intimidatie in welke vorm dan ook’. Voor de workshops wordt er samengewerkt met stichting *Our Bodies Our Voice*. Ook de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden werken met hen samen, maar hier zijn de trainingen altijd vrijwillig. De UvA biedt verder nog een aantal workshops aan, zoals ‘actief luisteren’ en ‘bondgenootschap’ – om “degenen die niet tot dezelfde sociale identiteitsgroep als jijzelf behoort” de ruimte te geven.

Studentenverenigingen

Wat verder opvalt is dat er in ieder geval bij de TU Delft binnen de grote studentenverenigingen trainingen over *consent* worden verzorgd. Daarbij ondertekenden veertig Delftse studentenorganisaties in mei een intentieverklaring waarmee ze beloven zich in te zetten voor een structurele aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Dat past in het plaatje dat de Delftse vice-rector Rob Mudde een tijdje geleden schetste in *Delta*, het journalistieke platform: “Voor een verandering van de studentencultuur is het vooral krachtig als dergelijke initiatieven vanuit de studenten zelf komen.” Ook de mentoren van de introductieweek krijgen trainingen over machtsposities en het bespreekbaar maken van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de groep.

Manifest Amnesty

Vorig jaar november ondertekende de Maastrichtse collegevoorzitter Rianne Letschert het *Let's talk about Yes*-manifest van Amnesty International. De mensenrechtenorganisatie stelde dat op na eigen onderzoek in het Nederlandse hoger onderwijs. Daaruit bleek dat bijna één op de tien vrouwelijke studenten te maken krijgt met verkrachting. Ook de Vrije Universiteit Amsterdam, de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit Leiden zetten hun handtekening onder het manifest (en een groter aantal hogescholen). Slechts vier universiteiten dus. En de rest? Op de onafhankelijke nieuwssite *DUB* van de Universiteit Utrecht zei een woordvoerder over die ‘weigering’: “Dit type seksueel geweld speelt zich vrijwel uitsluitend af in de privéfeer, en de indruk moet niet ontstaan dat hoger onderwijsinstellingen dit alleen kunnen oplossen.”

Contactpunt

Alle universiteiten hebben studentpsychologen, vertrouwenspersonen, studieadviseurs en diversity officers in dienst die betrokken zijn bij het onderwerp ‘sociale veiligheid’. De UM heeft één diversity officer. Elders in het land zijn her en der ook facultaire diversity officers actief. Routewijzers, die studenten helpen bij het vinden van de juiste hulp, zijn er op zowat alle universitaire websites. De ene universiteit pakt het aan met doorklikmogelijkheden, de andere met een infographic. Wageningen University & Research heeft vorige maand een Contactpunt Sociale Veiligheid opgericht om over ongewenst gedrag te praten of iets te melden. Het is voor slachtoffers en ‘omstanders’. Een *sexual violence response* coördinator staat nergens op de loonlijst, voor zover wij na kunnen gaan. Het is een functie die twee docenten van het University College Maastricht vorige week opperden in een kritische brief (ondertekend door een kleine groep collega's) waarin ze zich solidair tonen met de onvrede van FOM en daarnaast de structurele ‘gebrekige respons’ vanuit de top van de UM aan kaarten als het gaat over seksueel geweld.

Protest

In Maastricht laten de feministen van zich horen op sociale media en tijdens een demonstratie voor het bestuursgebouw, vorige week maandag 31 oktober. Ook op andere univer-

siteiten roeren studenten zich. Soms vanuit een studentenvereniging of actiegroep, soms vanuit de universiteitsraad. Hun wens komt vaak op hetzelfde neer: ‘Universiteit, doe meer aan de sociale veiligheid voor studenten’. In Leiden werd een pilot met een praatgroep voor slachtoffers van seksueel geweld beëindigd, wat vorig jaar leidde tot fel protest van studenten. Inmiddels is er vervanging voor die praatgroep, laat de Leidse diversity officer aan *Observant* weten. “Er is samenwerking met Slachtofferhulp Nederland.” Dat er nu verplichte workshops zijn voor studenten van het Rotterdamse International Institute of Social Sciences (ISS) is ook een reactie op protesten, in februari, toen zestig studenten eisten dat de faculteit strengere maatregelen zou nemen tegen een student die een medestudent zou hebben aangerand. “In de collegezalen leert het ISS ons over sociale gerechtigheid, dat er altijd een manier is om dingen te veranderen en te verbeteren, maar als puntje bij paaltje komt zeggen ze dat ze niets kunnen doen. De institutie heeft gefaald om studenten te beschermen”, riep de initiatiefneemster van het protest in *Erasmus Magazine*. Dat protest was nodig “om het bestuur te overtuigen dat deze [verplichte] workshops echt de moeite waard zijn”, reageerde de studentendecaan onlangs “met een knipoog”.

Wendy Degens

Observant zocht op de websites van verschillende universiteiten en universiteitsmedia naar het aanbod rondom ‘sociale veiligheid’ voor studenten. Daarnaast legden we de vraag voor aan collega-hoofdredacteuren: wat doet jullie instelling aan preventie en hulp voor slachtoffers van seksueel geweld?

Foto: Shutterstock

Taalmonsters

Mijn scriptie gaat over Lieke Marsman, de huidige Dichter des Vaderlands. Eén ding waar zij zich hard voor maakt is het bestrijden van ‘taalmonsters’: taal, vaak gebruikt door instanties zoals de overheid, die veel lijkt te zeggen maar uiteindelijk niets tot weinig betekent. Bij het programma *Zomergasten* citeerde Marsman uit een overheidsrapport: “Een actieve rol spelen met nationale regie en verhoogde ambities op basis van een goede interbestuurlijke samenwerking in een vernieuwde samenwerkingsrelatie met routekaart en spelregels.” Wat de concrete plannen van dat ministerie waren, wordt uit deze zin totaal niet duidelijk.

Ik zie eenzelfde soort taalgebruik terug in de *statements* van het College van Bestuur van de UM over seksueel ongewenst gedrag. In de meest recente mededeling van 2 november lees ik: “De UM zet zich in voor adequate interventies gericht op preventie en professionele steun die wij slachtoffers kunnen bieden.” Dat klinkt daadkrachtig, maar wat ziet het CvB als adequate interventies? Waar bestaat die inzet uit? Een eerder *statement* uit juni 2021: “De resultaten en aanbevelingen daaruit [een onderzoek naar grensoverschrijdend gedrag binnen de UM] zullen we omzetten in acties en aanscherping van ons werk.” Welk werk scherpen ze aan? Welke acties hebben ze in gedachten? Heel soms noemt het CvB wel algemene voorbeelden, zoals afgelopen oktober in een reactie op de beschuldigingen van Feminists of Maastricht: “(...) trainingen, voorlichting, het werk van psychologen en vertrouwenspersonen”, maar ik heb in mijn drie jaar in Maastricht maar één keer zo’n training langs zien komen. Laat me duidelijk zijn: het is goed dat de UM actie onderneemt tegen ongewenst gedrag. Hun communicatie kan echter beter. Ik snap dat zo’n *statement* geen boekwerk moet worden, maar als docenten de noodklok luiden over seksueel geweld, en concrete oplossingen aandragen in een open brief, reageer daar dan op met duidelijke antwoorden. Ik hoef niet nog een keer te horen dat de UM tegen grensoverschrijdend gedrag is – dat is niet nieuw. Als student wil ik weten of, wanneer er iemand uit de UM-gemeenschap om hulp vraagt, de universiteit concrete stappen gaat (en blijft) zetten, met woorden die ook écht iets betekenen.

Puck Füsers

Puck Füsers studeert aan het University College Maastricht. Lees ook de column van student Simon Wirtz op pagina 4 van de Engelse editie

Pleidooi om mensen eerder te screenen op diabetes

“Prediabetes is veel gevaarlijker dan we denken”

Veel artsen moeten er niets van hebben: mensen screenen op diabetes, nog voordat ze ziek zijn. Toch is dat noodzakelijk, zegt Coen Stehouwer, UM-hoogleraar interne geneeskunde. De orgaanschade is aanzienlijk, zoals steeds blijkt uit de resultaten van de Maastricht Studie.

Tekst: Maurice Timmermans

Illustratie: Simone Golob

Waren mensen vroeger alleen ziek als ze symptomen hadden, nu kun je patiënt zijn als specifieke waarden in het bloed te hoog zijn, zegt prof. Coen Stehouwer, hoofd interne geneeskunde bij het MUMC. “Je hebt diabetes als je bloedglucosewaarden boven een kritieke grens zitten. En die grens, niets meer dan een getal, staat niet in steen gebeiteld, maar is een afspraak tussen artsen. Iedereen onder de grens noemen we gezond en wie erboven zit, is ziek.”

Het klinkt eenvoudig, maar het is ingewikkelder, zegt Stehouwer, die een en ander uitlegt met behulp van kleuren. Tussen gezond (wit) en ziek (zwart) zit bij diabetes een grijs gebied, waarin de bloedglucosewaarden zijn

verhoogd maar onder de kritieke grens blijven. “Niet moeilijk over doen”, zeggen veel artsen. We behandelen alleen degenen die in de zwarte zone zitten. Maar wat als mensen in de grijze zone al flinke orgaanschade oplopen, zoals recent onderzoek uitwijst? Wat als ze qua gezondheid gemiddeld zeven jaar ouder zijn dan hun feitelijke leeftijd?

Tegenstanders

Het grijze gebied heet prediabetes. Een kwart van de bevolking tussen 40 en 75 jaar ‘lijdt’ eraan. “Ze zijn niet ziek en merken er niets van, maar die verhoogde glucosewaarden zijn wel veel gevaarlijker dan we denken”, zegt Ste-

houwer. “Je ziet schade aan het hart, de zenuwen en de hersenen, met een verhoogd risico op depressie en dementie. Dat komt duidelijk en consequent naar voren uit analyses van de Maastricht Studie, het omvangrijke bevolkingsonderzoek in Zuid-Limburg.”

Niets doen is geen optie meer, zegt Stehouwer, die ervoor pleit om veertigplussers met overgewicht te screenen. Maar, zeggen de tegenstanders: als je het in de krant zet en iedereen boven de veertig onderzoekt, vang je veel mensen die in de witte zone zitten. Niet effectief dus en duur.

Stehouwer wil het gericht aanpakken: focus op mensen boven de veertig die te dik zijn en om wat voor reden dan ook bij de huisarts

komen. “In de VS gebeurt dit al. Deels ook omdat diabetes en overgewicht daar grotere problemen zijn. In Nederland heeft een op de vijf mensen overgewicht, in de VS is dat een op de drie.”

Hongergevoel

Er speelt ook nog iets anders mee, zegt Stehouwer. “Als je diabetes hebt en overgewicht en 10 à 15 kilo kwijtraakt, kun je volledig herstellen. Alsof je de ziekte nooit hebt gehad, dus van zwart terug naar wit. Maar dat lukt natuurlijk beter als je in de grijze zone zit.”

Naast de leefstijladviezen zijn er nu medicijnen, de zogeheten GLP1-agonisten, die helpen met

afvallen. “Hiermee kun je 3 tot 5 kg kwijtraken. Maar met het sterke broetje van dit middel, dat in sommige landen al op de markt is, vallen mensen twee keer zoveel af. Het is zeer gewild en soms uitverkocht.” De volgende generatie afslankmedicijnen staat ook al op touw, zegt Stehouwer: hiermee kun je vijftien tot twintig kilo afvallen. “Die zitten nog in de onderzoeksfase, maar over een paar jaar gaat iedereen ze gebruiken.”

Deze nieuwe geneesmiddelen zijn een *game changer*, zegt Stehouwer. “We hebben dertig jaar geknutseld aan dit soort medicatie maar dat was een *total failure*. Met het ene middel verbruikten mensen meer energie, wat slecht

bleek voor hun hart. Terwijl andere medicatie zorgde voor depressies. De huidige medicijnen vertragen de ontleding van de maag en beïnvloeden wel het hongergevoel maar niet de stemming. De verwachting is dat deze medicatie ook op de lange termijn veilig is, al moet dat uiteraard nog blijken.”

Krachttraining

Kortom, er breekt een nieuw tijdperk van afvallen aan, verwacht Stehouwer. “We lijken beet te hebben. Van de 1,2 miljoen mensen met diabetes in Nederland, zullen er in theorie 800 duizend verdwijnen, als ze zoveel kilo’s kwijtraken.”

In theorie, want intensieve begeleiding blijft belangrijk. “Je wilt niet dat patiënten ineens meer fastfood gaan eten, omdat ze de kilo’s toch gemakkelijk kwijtraken. Of dat ze stoppen met bewegen als ze op het streefgewicht zitten. Ook krachttraining is belangrijk omdat afvallen gepaard gaat met spierverlies.”

Hoe zit het dan met zijn pleidooi om mensen met prediabetes te screenen? Verliest dat niet zijn urgentie? “Nee, de nieuwe medicijnen moet je zien als een extra instrument om in een vroeg stadium in te grijpen. Om te zorgen dat mensen niet in het zwart belanden, maar van grijs terug naar wit gaan.”

Groot verschil: vet in buik of de billen

Lang gold de man als de gouden standaard in medisch onderzoek, en namen artsen aan dat ziekten zich bij beide seksen op dezelfde manier manifesteerden. Inmiddels blijken de verschillen in ziektebeeld groot, ook bij

type 2 diabetes. Dat laat het proefschrift van Rianneke de Ritter zien, waarop ze onlangs promoveerde.

Bekend is dat de kans op diabetes groter is bij mensen met overgewicht. Dan werkt het hormoon insuline minder goed, waardoor de bloedsuikerspiegel in het bloed stijgt. Maar voor het ziekteverloop maakt het wel uit waar die extra kilo’s zitten.

Bij mannen belanden ze in en rond de buik. Daardoor steekt diabetes eerder de kop op, maar het vergroot ook het risico op hart- en vaatziekten. Buikvet veroorzaakt namelijk een hoger vetgehalte in het bloed, hoge bloeddruk

en hogere ontstekingswaarden in het bloed – het zogenaamde metabool syndroom.”

Bij vrouwen belanden de extra kilo’s vooral in de billen en rondom de heupen. Dat is minder gevaarlijk, zegt De Ritter, waardoor diabetes langer op zich laat wachten en de kans op hart- en vaatziekten beduidend kleiner is. Frappant is echter dat dit medische voordeel subiet verdwijnt als vrouwen eenmaal diabetes hebben. “Na de billen en de heupen komt het extra vet dan alsnog in de buik terecht en dan stijgt het risico op hart- en vaatziekten snel. Uiteindelijk is het bijna net zo hoog als bij mannen.”

serie diversiteit

“Ik kan hier zeggen wat ik wil”

“Ik voel me super op mijn gemak aan de UM. Ik merk dat ik kritisch mag zijn én kan zeggen wat ik vind”, vertelt de 19-jaar oude Alice Mazzetti (half Italiaans / half Zweeds), tweedejaars student European Studies. Ze merkte dat al tijdens haar eerste onderwijsgroepsbijeenkomsten. “De docenten, de tutores, het onderwijssysteem zelf – alles en iedereen probeert een veilige en open omgeving te scheppen. Zou dit komen omdat we allemaal volwassen zijn en elkaar respecteren? In Maastricht heb ik nog nooit iets gemerkt van machtsmisbruik door tutores of professoren, een fenomeen dat in veel landen aan de

Foto: Observant

orde van de dag is. Hier staat gelijkwaardigheid, dus ook in discussies tussen staf en studenten, hoog in het vaandel.”

Een diverse en inclusieve omgeving is voor veel mensen belangrijk anno

2022, betoogt Mazzetti. Zeker voor jongere generaties, opgegroeid in het digitale tijdperk, is het een fundamenteel uitgangspunt. Zij stellen dan ook, vergeleken met eerdere generaties, meer eisen op dit gebied

- ook als het gaat over het onderwijs - en laten die ook horen. Ze zijn niet bereid om welke vorm van discriminatie dan ook te tolereren.

Diversiteit en inclusie zijn thema's die terugkeren in het onderwijs, vindt ze. “Ik kan alleen praten over European Studies, maar die studie laat ons de wereld zien vanuit verschillende invalshoeken. Het gaat niet meer om dat ene traditionele uitgangspunt: ik bedoel het westerse, man-georiënteerde verhaal. De UM probeert onze blik

Nieuwe serie: Diversiteit en inclusie aan de UM

Voelen studenten zich thuis aan de Universiteit Maastricht? Hebben ze het gevoel dat ze zichzelf mogen zijn en hun mening vrij kunnen uiten? Bevordert de universiteit diversiteit en inclusie, en zo ja, hebben die acties het gewenste effect? Wat gaat er goed en wat kan er beter? In deze serie laten studenten daar hun gedachten over schijnen.

zoveel mogelijk te verbreden.” Veel lof dus, al zijn er altijd nog zaken die beter kunnen, zeker als het gaat om de betrokkenheid bij

de studie. Zo vindt ze de evaluaties van blokken vaak onpersoonlijk. De docent stuurt een e-mail aan alle deelnemers: “Het is te afstandelijk en te kil. Dergelijke evaluaties zijn vrij belangrijk en medewerkers van de UM zouden daarom een manier moeten vinden om ons er meer betrokken bij te laten voelen.”

Natalia Rubio

colofon

Redactieadres

Lenculenstraat 14
Postbus 616
6200 MD Maastricht
T 043 - 38 85 390
E observant@maastrichtuniversity.nl
W www.observantonline.nl

Stichtingsbestuur

Anita Jansen (vz), Samantha Cijntje,
Teun Dekker, Liesbeth Lijnzaad, Hanneke Ramakers

Redactieraad

Piet Eichholtz (vz), Birsan Erdogan, Lisbeth Evers, Rense Hoekstra, Juul Hennissen, Linde Kattenberg, Angélique de Rijk, Thomas Vaessen, George Vogelaar

Redactie

Riki Janssen
(hoofdredacteur) 043 - 38 85 384
Wendy Degens 043 - 38 85 382
Cleo Freriks 043 - 38 85 386
Yuri Meesen 043 - 38 85 385
Maurice Timmermans 043 - 38 85 381
Dennis Vaendel 043 - 38 85 383

Redactie-assistent

Marion Janssens 043 - 38 85 390

Aan dit nummer werkten verder mee:

Anna Harris, Puck Füsers, Sander Jansen,
Natalia Rubio, Simon Wirtz

Fotografie

Ellen Oosterhof, Joey Roberts

Illustraties/Opmaak/Basisontwerp

Simone Golob, www.sgiv.nl

Vertalingen

o.a. door B. Wall & P. Nekeman, Maud Bovelander

Druk

Janssen/Pers Gennep

Mededelingen

Voor het inleveren van mededelingen zie www.observantonline.nl/Mededelingen of www.observantonline.nl/English/Announcements

Advertenties

Voor regionale en interne adverteerders: www.observantonline.nl/Adverteren-en-Paartjes
marion.janssens@maastrichtuniversity.nl

Voor overige adverteerders:
Bureau Van Vliet, 023 - 57 14 745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
www.bureauvanvliet.com
(Voor Paartjes zie info bij Paartjes)

Abonnementen

Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en op diverse locaties in Maastricht.

Belangstellenden kunnen Observant thuisgestuurd krijgen voor € 37,00 per academisch jaar.

HOP

Observant is aangesloten bij het Hoger Onderwijs Persbureau

© Stichting Observant

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hoofdredacteur geheel of gedeeltelijk worden overgenomen

paartjes

Voor hetzelfde geld staan de paartjes iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

NICE INTERNATIONAL FAMILY
LOOKING FOR SOMEONE TO
TAKE CARE OF OUR YOUNGEST
SON 15HOURS/W GOOD
PAYMENT 06-18255025

Te koop Piano Yamaha U1 Helemaal
Nieuw Nooit Gebruikt €7500
0650682518

Paartjes

Lever uw paartjes digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paartjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paartjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paartjes te weigeren.

De mededelingen van de universiteit, faculteiten, servicecentra en studenten-organisaties zijn te vinden op www.observantonline.nl